

Krajowy Sekretariat Banków, Handlu i Ubezpieczeń

40-286 Katowice, ul. Floriana 7 • tel. 505085570
e-mail: • sbhiu@solidarnosc.org.pl • <http://www.solidarnosc.org.pl/sbhiu/>

Warszawa, 22.11.2016 r.

Szanowna Pani
Minister Elżbieta Rafalska
Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
00-513 Warszawa, ul. Nowogrodzka 1/3/5

Szanowna Pani Minister

Na podstawie Ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o petycjach (Dz.U. z 2014 r., poz.1195) niniejszym składam petycję w sprawie zapewnienia prawnej ochrony przed skutkami stresu zawodowego osobom zatrudnionym.

Przedmiot petycji:

Przedmiotem petycji jest nowelizacja Kodeksu Pracy w zakresie wprowadzenia zapisów dotyczących prawnej ochrony przed skutkami stresu zawodowego osobom zatrudnionym i tym samym implementację niewdrożonego do tej pory w Polsce Europejskiego Porozumienia Ramowego Dotyczącego Stresu Związanego z Pracą z 2004 roku poprzez wniesienie propozycji postulowanych przez wnioskodawcę zmian do prac Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Pracy.

Według badań prowadzonych w Unii Europejskiej stres i jego konsekwencje odczuwa aż co czwarty pracownik. Stres, a dokładniej dolegliwości, które są jego konsekwencją są także powodem ok. 50-60% nieobecności w pracy. Dane zawarte w najnowszym raporcie Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy wskazują, iż stres zawodowy odczuwany jest przez co najmniej 22% pracowników zatrudnionych w krajach Unii Europejskiej. Z tego też powodu większość krajów Unii Europejskiej w ramach porozumień autonomicznych wprowadziła prawną ochronę przed skutkami stresu w pracy oraz odpowiedzialność za przeciwdziałanie stresowi nałożoną na pracodawcę (np.: Belgia, Francja, Holandia, Wielka Brytania i inne). Polska ze wskaźnikiem 35% plasuje się na czwartym miejscu spośród dwudziestu siedmiu badanych krajów pod względem poziomu odczuwanego przez pracowników stresu.

W Polsce szacunki dotyczące kosztów stresu w pracy mają charakter przyczynkowy (dla porównania w Wielkiej Brytanii podaje się kwotę 6 mld funtów rocznie) dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wskazują, że co roku zjawisko nadmiernego stresu w pracy może kosztować przedsiębiorców setki milionów złotych. To oni wypłacają wynagrodzenie chorobowe przez pierwsze 33 dni zwolnienia. Kwota zasiłków wypłaconych przez pracodawców i ZUS osobom na zwolnieniach lekarskich z powodu zaburzeń psychicznych co roku przekracza 2 mld zł. Oprócz kosztów ekonomicznych istnieje szereg kosztów osobistych, w tym choroby, uzależnienia i koszty społeczne.

Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” w partnerstwie z Instytutem Medycy Pracy w Łodzi zrealizowała w latach 2013-2014 innowacyjny projekt badawczy pt.: **„Wpływ poprawy psychospołecznych warunków pracy na ograniczenie kosztów ekonomicznych w firmach przechodzących procesy modernizacyjne i adaptacyjne - projekt badawczy”** współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, którego wyniki zaowocowały m.in. wytypowaniem branż charakteryzujących się największą stresogennością pracy. Średni poziom stresu dla wszystkich badanych pracowników wyniósł 65,63 punktu (max = 162, min=1, SD=31.09). W branży bankowej ten wynik wynosił 74,13. Branża bankowa, w której zatrudnionych jest ponad 130 tysięcy pracowników cechuje się jednym z najwyższych poziomów stresogenności pracy.

Prowadzone przez Krajowy Sekretariat Banków, Handlu i Ubezpieczeń NSZZ „Solidarność” badania sondażowe wykazały wzmożoną stresogenności pracy w branży bankowej w reprezentatywnej grupie pracowników (n=1058). Do najczęstszych problemów, których doświadczyły osoby biorące udział w badaniu można zaliczyć kolejno stres (67,9%), niskie wynagrodzenie (58,6%), nadmiar obowiązków (46,4%), przeciążenie pracą (38,8%) oraz zachowania/działania mobbingowe (20,5%). Dominującym czynnikiem stresogennym w pracy zdaniem ankietowanych jest rozszerzanie zakresu odpowiedzialności (65,1% wskazań). Kolejne miejsce zajmuje w zestawieniu stresogennych cech pracy wielozadaniowość na stanowisku pracy (43,1%). W zakresie oceny kosztów stresu tylko 32% ankietowanych nie odczuwa rozstroju zdrowia związanego z wykonywaną pracą. Pozostali pracownicy wskazują na przewagę dolegliwości gastrycznych oraz szkieletowo-mięśniowych. Prawie 1/3 ankietowanych uznała, że korzystała ze zwolnienia chorobowego do 30 dni i powyżej 30 dni w związku z chorobami odstresowymi, podobna liczba przyznaje, że korzysta z usług lekarza psychiatry i/lub psychologa w związku z problemami doświadczanymi w pracy.

Wiele aktów prawnych o charakterze międzynarodowym wskazuje na konieczność zapewnienia każdemu człowiekowi (pracownikowi) bezpiecznych i higienicznych warunków pracy i dotyczy to również aspektów związanych z zagrożeniami psychospołecznymi w miejscu pracy. Przykładami są Europejska Karta Społeczna, Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej i konwencje Międzynarodowej Organizacji Pracy, w tym konwencja nr 155. Do zagadnień tych odnosi się również Dyrektywa ramowa 89/391/EWG oraz inne dyrektywy unijne. Polskie regulacje prawne dotyczące zagrożeń psychospołecznych to w pierwszym rzędzie Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, w której zapisano: Każdy ma prawo do ochrony zdrowia (art. 68 pkt 1) oraz Każdy ma prawo do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Sposób realizacji tego prawa oraz obowiązki pracodawcy określa ustawa (art. 66 pkt 1). Realizacja obowiązków pracodawcy, zgodnie z art. 207 § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, polega na zapewnieniu pracownikom bezpiecznych i higienicznych warunków pracy przy odpowiednim wykorzystaniu osiągnięć nauki i techniki, w tym dostosowaniu istniejącego poziomu ochrony zdrowia i życia pracowników do zmieniających się warunków pracy. Do tematyki zagrożeń psychospołecznych w miejscu pracy ustawa odnosi się również w rozdziale Równe traktowanie w zatrudnieniu.

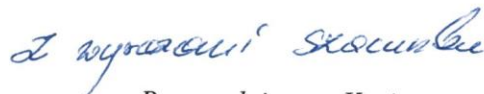
W 2012 roku zaburzenia psychiczne stanowiły po chorobach nowotworowych drugą przyczynę długotrwałych zwolnień lekarskich (dane ZUS). Przeciętna długość zwolnienia wynosiła 16,9 dnia, w sytuacji, gdy choroby nowotworowe powodowały utratę roboczości na poziomie 21,4.

Z kolei, w wyniku Paneuropejskiego Sondażu na Temat Warunków Pracy – European Foundation for Improvement of Living and Working Conditions (Dublin 2010), Polska znalazła się na pierwszym miejscu w uznaniu przez respondentów, że praca ma negatywny wpływ na zdrowie.

Wychodząc naprzeciw potrzebom pracowników i pracodawców, reprezentując branżę bankowości najbardziej narażoną w ostatnim czasie na występowanie wzmożonych stresorów zawodowych, postulujemy włączenie w zapisy Kodeksu Pracy ochrony przed skutkami stresu w pracy dla każdego zatrudnionego oraz nałożenie na pracodawcę obowiązku przeciwdziałania stresowi tak jak to ma miejsce w przypadku zjawiska mobbingu, co zostało unormowane w art. 94³ Kodeksu Pracy. Osobom zatrudnionym umożliwi to dochodzenie swoich roszczeń w przypadku, kiedy wymagania pracy będą zbyt wysokie, a pracodawca nie wprowadzi środków profilaktycznych przed skutkami oddziaływania stresu w miejscu pracy. Tym samym wnioskujemy o wdrożenie pośrednich lub bezpośrednich przepisów ochronnych przed skutkami stresu zawodowego w Kodeksie Pracy i wyrażamy gotowość na udostępnienie projektu postulowanych przez nas zapisów.

Wyrażam zgodę na publikację danych osobowych – imię i nazwisko albo nazwę podmiotu wnoszącego (dane zostaną udostępnione na stronie internetowej MPiPS)

Podpis wnoszącego petycję

Przewodniczący Krajowego
Sekretariatu Banków,
Handlu i Ubezpieczeń
NSZZ „Solidarność”